

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Descrierea situației actuale

Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare este actul normativ prin care se reglementează modalitățile de dobândire și de pierdere a cetățeniei române iar configurarea raporturilor de cetățenie are la bază conceptul de apartenență juridică a unei persoane la un anumit stat în baza unor legătură de sânge cu părinții săi care sunt cetățeni ai acelui stat sau în baza nașterii acestui descendenți pe teritoriul statului respectiv.

La Capitolul II al Legii nr. 21/1991 se reglementează aspecte privind dobândirea cetățeniei române în funcție de următorii factori: naștere, adopție și acordare la cerere, în baza dispozițiilor articolelor 4 - 11.

În cadrul acordării și dobândirii cetățeniei române sunt importante atât raporturile formale ale Statului cu proprii cetățeni cât și raporturile spirituale în care să remarcă loialitatea și atașamentul față de valorile și tradițiile Poporului român dar și de limba, religia și creația artistică ce înmănușează seva culturală și conceptele românilor legate de propriile repere ca popor.

Pentru România acordarea cetățeniei se face în principal pe baza a două sisteme respectiv: *ius sanguinis* ("dreptul sângelui", sau *dreptul strămoșesc*, cu referire la originea etnică a cetățenilor) și *ius soli* ("dreptul pământului", sau *dreptul pământean*, cu referire la locul nașterii).

Sistemul *ius sanguinis* prevede ca noului născut să i se acorde cetățenia genitorului (părintelui), indiferent de locul nașterii. Națiunea este definită în acest sistem prin etnie, prin apartenența istorico-lingvistică și culturală a strămoșilor.

Cele mai importante aspecte ce se remarcă în raporturile spirituale ale Statului cu propriile cetățeni sunt bazate pe ideea de apartenență reciprocă a legăturilor de ordin spiritual centrul UNESCO serie de credințe și de tradiții dar și de valori ce reprezintă mentalitățile, conceptele și modul de a gândi și simți ca cetățean român.

În cadrul familiei, raportat la *ius sanguinis*, se nasc și se formează primele reporter ale cetățeanului român la valorile tradițiile drepturilor și obligațiilor fundamentale ca cetățean român apartenența la valorile sociale și umane dar și raportările la relațiile ce se stabilesc între cetățenii români și instituțiile publice ce reprezintă statul român.

Deși în cuprinsul dispozițiilor Legii nr.21/1991 a cetățeniei române este reglementată la art. 11 situația în care persoanele care au dobândit cetățenie română prin naștere sau prin adopție ce au pierdut o din motive neimputabile acestora dar și descendenților acestora până la gradul 3 li se poate acorda cetățenia română având posibilitatea să păstreze cetățenia străină pe care o au deja totuși modul de reglementare a acestei situații speciale nu este suficient de clar.

Inițiativa legislativă dezvoltă voința legiuitorului exprimată anterior din articolul 11 din legea prin care s-a recunoscut dreptul persoanelor care au fost cetățeni români, dar au pierdut cetățenia română din motive neimputabile lor sau cărora această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și descendenții acestora până la gradul III, să redobândească la cerer sau să li se poate acorda cetățenia română, cu posibilitatea păstrării cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b), c) și e) din prezenta lege.

În data de 28 aprilie 2022 la Camera Deputaților și la Senat a fost înregistrat la toate grupurile parlamentare și propus spre semnat textul Declarației Snagov 2, prin intermediul căreia se cere de a lichida parțial consecințele ilegale ale Pactul Ribbentrop - Molotov și protocoalele secrete, care l-au însoțit. Această declarație a fost o consecință a faptului că în data de 25.02.2022 Centrul de Protecție a Drepturilor Fundamentale SIRIUS din Republica Moldova a înaintat o cerere în atenția celor două camere ale Parlamentului României privind lichidarea parțială a consecințelor ilegale ale Pactului Ribbentrop - Molotov, precum și alte acțiuni de ordin legislativ.

Asociația amintită mai sus consideră că - o consecință directă a faptului că s-a produs o cedare ilegală de teritoriu și o ocupație sovietică forțată - este lipsirea de efecte juridice directe a oricăror probleme legate de apartenența teritoriului și a cetățeniei cetățenilor lăsați pe teritoriile ocupate de U.R.S.S., iar o altă consecință logică ar putea consta în faptul că prevederile Constituției României din 1965 au produs efecte juridice asupra teritoriilor menționate, dar și a cetățenilor români, care au rămas să locuiască în acest areal. Se poate concluziona faptul că și în prezent își produce efectele juridice Constituția României asupra teritoriilor ce i-au aparțin și a populației cu cetățenie română și a descendenților acestora.

Menționăm doar o parte din argumentele care vin în sprijinul aspectelor legate de cetățenia de facto a persoanelor rămase pe teritoriile ocupate de fosta U.R.S.S. și anume:

- Faptul că U.R.S.S. a denunțat Pactul Ribbentrop Molotov în 24 decembrie 1989, precum și protocoalele secrete care i-au succedat și le-au declarat nule și neavenite încă din momentul semnării acestora 23 august 1939. Aceste acțiuni ne pot determina să considerăm că documentele în totalitatea lor sunt lipsite de putere juridică și nu mai pot produce efecte juridice;

- România nu a renunțat oficial niciodată la teritoriile ocupate de U.R.S.S. și nu a retras cetățenia română a cetățenilor români, rămași pe teritoriile ocupate de U.R.S.S. și nici nu a aprobat renunțarea acestora la cetățenia română, Nu au fost înregistrate cazuri de renunțare la această cetățenie.

Raportat la nerespectarea prevederilor constituționale cu referire la asigurarea și apărarea integrității teritoriale a României, se poate constata faptul că nu au fost, și nu sunt garantate și

respectate drepturile și libertățile românilor și ale cetățenilor români din Republica Moldova, cu atât mai mult cu cât 95% din populație este formată din cetățeni români și etnici români.

Prin adoptarea Declarației la 24 iunie 1991 Parlamentul României a condamnat Pactul Ribbentrop Molotov ca fiind "ab initio nul și neavenit". În plus, în ședința solemnă ținută în data de 27 martie 2018, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înfăptuirea Unirii Basarabiei cu România din Parlamentul României s-a considerat ca fiind pe deplin legitimă dorința cetățenilor români și ai cetățenilor moldoveni de asigurare a egalității cetățenilor români în fața legislației României, dar și ca urmare a obligativității Statului Român de a asigura și apăra integralitatea teritoriului, dar și drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor români.

În prezent, considerăm în calitate de inițiatori ai acestui proiect normativ, că este stringent necesară înlăturarea motivelor pentru care se aplică incorect prevederile Legii nr.21/1991, în raport cu cetățenii români rămași să locuiască pe teritoriile României din Basarabia, Nordul Bucovinei și Ținutul Herța ocupate de U.R.S.S. (astăzi Republica Moldova, o parte în Ucraina) și nu numai.

În prezent la Autoritatea Națională pentru Cetățenie sunt pe rol mii de astfel de dosare, care își așteaptă rezolvarea. Este necesar să subliniem că toate cererile de redobândire a cetățeniei române ale petenților din această categorie de cetățeni români prin naștere, admise în temeiul Legii nr.21/1991 cetățenia română, au fost admise absolut ilegal, ele urmând a fi respinse și petenții redirecționați la organele de stare civilă pentru a obține doar actele confirmative a cetățeniei române, adică în raport cu ei urma să fie aplicate prevederile art. 33 din această lege, și nu cele ale art. 10 și ale art. 11 – dreptul la redobândire. Această categorie de cetățeni nu a pierdut cetățenia română, ocupația sovietică și crearea neconstituțională a Republicii Moldova pe teritoriul inalienabil și indivizibil al României, nu a afectat deținerea cetățeniei române de către această categorie de cetățeni români. Aceștia au rămas cetățeni români, și acum statul român, la cerere doar, trebuie să le elibereze actele confirmative a cetățeniei române.

În raport cu categoria de cetățeni români menționată, ilegal se aplică prevederile art. 11 alin (1) din Legea nr.21/1991. Prevederile legale menționate ale art. 11 alin. (1) din Legea nr. 21/1991, nu pot fi aplicate în raport cu cetățenii care au obținut cetățenia română prin naștere, și care nu pot fi și nu au fost lipsiți de ea (art. 5 din Constituția României) și sentințele instanțelor de judecată naționale confirmă calitatea de cetățean român a petenților.

Suplimentar, în art. 24 din aceeași lege lipsesc astfel de temeuri de pierdere a cetățeniei române, ca „pierdută din motive neimputabile cetățeanului, ori luată fără voia cetățeanului”, și astfel de condiții nu pot exista, acest este un raport între cetățean și stat, și implicarea terțelor persoane este imposibilă.

Dispozițiile art. 33 dispun că sunt și rămân cetățeni români persoanele care au dobândit și au păstrat această cetățenie potrivit legislației anterioare.

Până în 2009 inclusiv instanțele de judecată, în mod deosebit Judecătoria Sectorului 1 București, au admis mai mult de 3.000 de cereri în constatarea calității de cetățeni români a basarabenilor și Ministerul Justiției le-a pus în aplicare, petenții obținând actele confirmative ale cetățeniei române. Din aceste considerente, concluzionez că, în raport cu cetățenii români rămași să locuiască pe teritoriile românești ocupate de URSS, și a tuturor urmașilor acestora, corect și legitim este să se aplice dispozițiile art. 33 din Legea nr. 21/1991. În concluzie, legea analizată este elaborată în mod defectuos, creând pentru cetățenii de etnie română de pe teritoriile ocupate de fosta U.R.S.S. o serie de prejudicii pe care Statul Român în loc să le soluționeze cu celeritate, le trecează impunând o procedură greoaie de dobândire a cetățeniei române și creează discriminări și inechități față de descendenții unor foști cetățeni români, care a decedat și nu au renunțat din proprie voință niciodată la cetățenia română.

În aceste condiții, Autoritatea Națională pentru Cetățenie la soluționarea a sutelor de mii de dosare aflate pe rol, ar trebui să aplice corect prevederile legislației în vigoare, și la toți cei care nu au pierdut, adică în dosarele lor prezentate lipsește documentul care confirmă când și în temeiul căror prevederi legale petentul a pierdut cetățenia română dobândită prin naștere, să le refuze în redobândirea cetățeniei române pe motiv că ei o dețin prin naștere, și urmează să se adreseze la starea civilă pentru a obține actele confirmative a cetățeniei române, certificat de naștere, buletin de identitate și pașaport. În plus la depunerea dosarului în vederea dobândirii cetățeniei române nu se primește dosarul opisat, cum ar fi normal și adesea se pierd documente importante.

În raport cu cetățenii români prin naștere din Republica Moldova și din alte teritorii românești ocupate de URSS, aplicarea prevederilor art. 33 din Legea nr.21/1991 ar putea curma procesul ilegal prin care li se încalcă dreptul la cetățenia română la fel ca și alte drepturi fundamentale a cetățenilor români. Pentru a clarifica aspectele legate de art. 33 cu care ar trebui în anumite situații să se coroboreze art. 11 alin. (1).

2. Schimbări preconizate prin implementarea proiectului normativ

Prin prezentul proiect normativ se aduc o serie de modificări și completări Legii nr. 21/1995, republicată, care constau în următoarele aspecte:

- Se introduce o nouă prevedere prin intermediul căreia se reduc la jumătate termenele prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. a) dacă solicitantul care se află în situația descrisă de dispozițiile a art. 10 alin. (1) și a dispozițiilor art. 11 alin. (1) din prezenta lege;

- Cetățenia română se poate acorda și persoanelor care au pierdut această cetățenie, precum și descendenților acestora până la gradul IV inclusiv (față de prevederea actuală în care se acordă doar descendenților până la gradul II, inclusiv) și care cer redobândirea ei, cu păstrarea cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc anumite condiții;
- Se acordă cetățenia română celor care au fost cetățeni români, dar au pierdut cetățenia română din motive neimputabile lor sau cărora această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și descendenții acestora până la gradul IV, la cerere, pot redobândi sau li se poate acorda cetățenia română, cu posibilitatea păstrării cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc condițiile impuse la art. 11 alin. (1) din prezenta lege;
- Cererea de acordare sau, după caz, de redobândire a cetățeniei române se formulează în limba română, se adresează Comisiei pentru cetățenie și se depune personal sau, în cazuri temeinic justificate, prin mandatar cu procură specială și autentică la sediul Autorității Naționale pentru Cetățenie, fiind însoțită de acte opisate, care dovedesc îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege;
- Sunt și rămân cetățeni români persoanele care au dobândit și au păstrat această cetățenie potrivit legislației anterioare, iar situația acestora constituie o excepție de la dispozițiile art. 4 - art. 11 din prezenta lege. Dacă în dosarele acestor cetățeni lipsește documentul care confirmă când și în temeiul căror prevederi legale petentul a pierdut cetățenia română dobândită prin naștere, aceștia urmează să se adreseze la starea civilă pentru a obține actele confirmative a cetățeniei române, certificat de naștere, buletin de identitate și pașaport.

Impactul socioeconomic al prezentului act normativ

Nu este cazul

Impactul macroeconomic

Nu este cazul

Pentru a veni în sprijinul acestor cetățeni înaintăm Parlamentului României spre dezbatere și adoptare propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.21/1991 a cetățeniei române având ca obiect stabilirea unor noi condiții pentru cetățenii ce îndeplinesc anumite condiții, precum cele descrise la art. 10 alin. (1), art. 11 alin. (2) și art. 33.

*DEPUTAT
Călin Căpăruș*

Tabel cu susținătorii
Proiectului de LEGE de modificare și completare a Legii nr. 21/1991, republicată, cu
modificările și completările ulterioare.

NR. CTR.	NUME PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNAȚURĂ
1.	LIAGY VASILE	AUR.	
2.	JUCU SEBASTIAN	AUR	
3.	RUSU DANIEL GHE	NEATRIAGI	
4.	ALEKSI DĂVUL	NEATRIAGI	
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			